

MODELLSVAR

**Åbo Akademis urvalsprov till
utbildningslinjen för
samhällsvetenskaper (Åbo)
den 20 maj 2015 kl. 10:00-15:00**

Urvalsprovet kan ge max. 100 poäng.

INFORMATIONSVETENSKAP

Materialbaserad uppgift

1. Läs artiklarna ”Behoven varierar”, ”Medieläskunnigheten har försvunnit i sociala medier” och ”Biblioteket en pedagogisk resurs?”.

- **Behoven varierar.**

Kommunikationsministeriet: För ett tillgängligt informationssamhälle. Åtgärdsprogram 2011–2015. Program och strategier 2/2011, ss. 23-25.
http://www.lvm.fi/docs/sv/1551287_DLFE-11896.pdf

- **Medieläskunnigheten har försvunnit i sociala medier.**

Heidi Hannukainen, Yle Nyheter 23.12.2014. (Linn Karlsson, webbredaktör.)
<http://svenska.yle.fi/artikel/2014/12/23/medielaskunnigheten-har-forsvunnit-i-sociala-medier>

- **Biblioteket en pedagogisk resurs?**

Christian Nelson, Bibban 3/2014, s. 3
http://www.biblioteken.fi/sites/default/files/magazine/bibban_2014_3.pdf

Diskutera med utgångspunkt i artiklarna följande aspekter:

- a. Vilka utmaningar innebär ökningen av e-tjänster i samhället? (*max. 4 poäng*)

Ur ”Behoven varierar”:

- Enligt grundlagen har var och en rätt att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. I dagens samhälle förmedlas information i stor utsträckning i elektroniskt format.
- Informationssamhället måste utvecklas på ett sätt som ger alla människor tillgång till informations- och kommunikationsteknik och e-tjänster, alla ska ha möjligheter att leva och verka på lika villkor i informationssamhället. Vars och ens rätt till delaktighet på lika villkor ska erkännas och tryggas när det gäller tillgång till information och tjänster i samhället oavsett kunskaper och färdigheter, funktionsnedsättning, ålder eller bosättningsort.
- Befolkningens stigande medelålder innebär utmaningar för informationssamhället, redan nu finns det klyftor mellan olika åldersgrupper. År 2009 hade 90 procent av hushållen med personer under 44 år Internetuppkoppling, mot bara 24 procent i hushåll med personer över 65 år.
- Äldre kan uppfatta informations- och kommunikationstekniken som alltför komplicerad eller upplever att den inte är viktig för egen del. Bristande IKT-färdigheter, besväret att skaffa sig den behövliga utrustningen och bristande motivation att anlita e-tjänster kan vara anledningar till att inte anlita e-tjänster. Andra tänkbara orsaker till att äldre inte anlitar e-tjänster kan sammanhånga med personens boningsort, ekonomi eller funktionsnedsättning.
- Situationen kommer ändå att vara annorlunda om ett par decennier då de flesta seniorer är sådana som redan i arbetslivet använt Internet på ett helt annat sätt än de äldre av i dag.

- Såväl den enskilda individens förmåga som tillgängliga hjälpmedel påverkar tillgången till information. Dessutom beror tillgången på själva informationens åtkomlighet samt på hur begripligt själva innehållet och språket är.
- Det är viktigt att informationssamhället utvecklas ur ett välfärdsperspektiv, som förutom delaktighet för alla omfattar lika möjligheter för alla oavsett social och regional tillhörighet. I praktiken blir detta mål inte uppfyllt för alla medborgares vidkommande p.g.a. attitydrelaterade hinder i samhället, bristande tillgång på informations- och kommunikationsteknik, alltför komplicerad IT-utrustning och e-tjänster, samt brist på hjälpmedel och instruktörer. En tredjedel av befolkningen i Europa, ca 150 miljoner medborgare, är sådana som inte aktivt anlitar e-tjänster.
- Teknik och utrustning utvecklas och nya tjänster tillhandahålls, men alla tillverkare eller leverantörer kan inte i tillräckligt hög grad räkna med olika människors olika behov. Den tekniska utvecklingen drivs ofta ur de ungas perspektiv och det är vanligt att man inte tar hänsyn till de behov som äldre och personer med funktionsnedsättning har. Finland har hög kompetens på IKT-området, men i fråga om kund Anpassning finns det ännu rum för förbättringar.
- Med en mer användaranpassad design kan det vara möjligt att nå nya användare. Dessutom kan de socioekonomiska skillnaderna mellan medborgarna ha stor betydelse för hur väl informations- och kommunikationstekniken samt e-tjänsterna slår igenom.
- Det är angeläget att man väljer den teknik som bäst stöder den aktuella innehållstjänsten. Såväl ur tillgänglighetsperspektiv som med avseende på användbarheten är det en nackdel, om innehållet ska anpassas till givna tekniska tillämpningar. Användarorienterad design samt användaranpassade produkter och tjänster förutsätter att man tar användarna med på själva planeringsstadiet.

Referat av innehållet i texten, innehållande minst sex av ovanstående punkter, kan ge max 3 poäng. För fulla 4 poäng krävs vidare reflektion av informationssamhällets utmaningar, som kan innehålla t.ex. något av följande (även andra aspekter än de som nämns nedan kan ge 1 poäng):

- *Säkerhetsaspekter blir allt viktigare, risken för att privat information läcker blir allt större om kunderna är oförsiktiga med sina lösenord, eller det finns andra säkerhetshål.*
- *Tillgången till vissa tjänster kräver t.ex. bankkoder eller mobilcertifikat för inloggning, vilket alla kanske inte har.*
- *Större ansvar för t.ex. biblioteken att ordna kurser i användningen av IT för olika målgrupper och öka tillgången till elektroniskt material, eftersom det fortfarande finns många som inte i hemmet har tillgång till eller kan använda en dator eller internet.*
- *Användarna/kunderna/konsumenterna behöver bli multikompetenta för att kunna hantera informationsflödet, olika instanser borde ta ansvar för detta.*
- *Det ökade antalet inköp av varor och tjänster via nätet ställer nya krav på konsumentskydd, leverantörer etc.*
- *Ökad tillgång till blanketter i elektronisk form, och/eller möjlighet att fylla i blanketter eller ansökningar på webben är nödvändigt. Blanketter, beslut och dylik information kan då nå myndigheter/privatpersoner omedelbart.*
- *Kunderna kräver ökad service på nätet, t.ex. för bokningar av olika slag, vilket kan vara en utmaning för mindre företag eller dylikt.*

- *Alla skolbarn borde få tillgång till läsplattor. I en del skolor har man bättre tillgång till IT-utrustning än andra, vilket är ojämnt. Idag behöver alla kunna använda datorer och få tillgång till elektronisk information redan från tidig ålder.*
- *Användningen av öppen källkod och icke-licensbelagda medier borde främjas. Detta skulle bidra till att ge mindre bemedlade större tillgång till mjukvara. Användaren kan i högre grad anpassa mjukvara och datasystem till sina behov. Utvecklingen av mjukvara sker öppet och i princip vem som helst kan dra nytta av den.*
- *Ett informationssamhälles gränser utgörs i högre grad av människors tillgång till datorer än länders geografiska gränser. Därför bör man även rikta blicken utanför Finlands gränser och ge flera människor tillgång till datorer. Kommunikationsministeriet (och andra ministerier) bör arbeta för att utbyggandet av IT-infrastruktur i utvecklingsländer sker på sådant vis att den bidrar till att utveckla människors möjligheter till fri och oöversiktlig kommunikation.*

b. Vad kan det ha för betydelse att allt mer information förmedlas via sociala medier? (max. 3 poäng)

Ur ”Medieläskunnigheten har försvunnit i sociala medier”:

- *I sociala medier finns många inlägg som vi lockas att dela.*
- *Medieläskunnigheten verkar ha försvunnit från de sociala medierna.*
- *Inlägg som enbart baserar sig på rykten delas, det är inte så viktigt att kolla upp fakta och reflektera över vilka följder ens delning kan ha.*
- *I sociala medier borde man förhålla sig mer kritiskt till de inlägg som delas, många gånger händer det att felaktig information sprids om t.ex. personer på sociala medier.*
- *En oskyldig människa kan få utstå vrede och hot på grund av de felaktiga inläggen.*

Ett svar som innehåller minst fyra av ovanstående punkter kan ge max 2 poäng. För fulla 3 poäng krävs att man även visar prov på allmän kännedom om sociala medier och kan diskutera konsekvenserna av dem. Exempel på aspekter som kan ge den resterande poängen kan vara följande (även andra än de som nämns nedan kan ge 1 poäng):

- *Sociala medier gör vem som helst delaktig, alla kan sprida information och åsikter, vilket är demokratiskt.*
- *Sociala medier är viktiga verktyg för samhällspåverkan, ökar medborgarnas inflytande via skapande av grupper, bloggar etc.*
- *Det är lätt och snabbt att hitta olika slags information och material, både för arbete och fritid.*
- *Det är lätt att nå ut till andra med åsikter, eller att få publicitet t.ex. via YouTube.*
- *Informationen sprids snabbt och allt fler får informationen allt fortare, vilket kan vara nyttigt t.ex. om man vid en naturkatastrof eller liknande behöver livsviktig information, komma i kontakt med någon person eller hitta någon (t.ex. människor eller bortsprungna djur).*
- *Information når ut oberoende av censur eller statlig kontroll.*
- *Man kan få kontakt med personer man inte hittat eller skulle ha haft kontakt med utan bl.a. Facebook, t.ex. gamla klasskamrater, avlägsna släktingar.*
- *Lätt att via Facebook skicka inbjudningar etc. till stora grupper på en gång, samt att få svar på desamma.*
- *Likasinnade kan lätt få kontakt med varandra och bilda intressegrupper, men även t.ex. planera våldsdåd.*
- *Informationsöverflödet kan göra oss splittrade.*

- Om en viss sorts information inte sprids kanske den inte når ut till medborgarna även om den är viktig.
 - Nyhetsmedier kan känna sig manade att göra korta nyhetsinslag (motsvarande Twitters 140 tecken) som snabbt byts ut och försvinner, uppmärksamheten hålls inte kvar.
 - Nätmobbning kan bli ett problem.
 - Om man avslöjar för mycket information om sig själv via t.ex. Facebook kan man råka ut för något, såsom inbrott om man meddelat att man är bortrest.
 - Man kan börja leva i sin egen värld och endast ta emot rekommenderad information istället för att själva titta sig omkring på vad som händer på nyhetsfronten.
 - Man kanske hellre träffar sina vänner virtuellt än i verkliga livet.
 - Ofördelaktiga foton eller annan personlig information kan göras synlig av andra.
- c. Hur kan biblioteken hjälpa till att lära folk att hantera det ökade informationsflödet? (max. 3 poäng)

Ur "Biblioteket en pedagogisk resurs?":

- Biblioteken är en pedagogisk resurs som finns till för att stöda lärande och studier på alla olika nivåer från grundskolan till universiteten.
- Bibliotekens samlingar är en nödvändighet för skolgång och studier.
- Undervisningsministeriet uppmanade redan 2003 de allmänna biblioteken att samarbeta med utbildningsväsendet. Ett samarbete mellan bibliotek och skola kan utveckla elevernas förmåga att söka och hantera information, främja läsande och hjälpa eleverna att behärska det vidgade textbegreppet.
- Högskolebiblioteken undervisar i informationssökning och informationskompetens.
- Att vara informationskompetent som högskolestuderande innebär att man behärskar den egna högskolans bibliotek och förmår hitta den information man behöver. Man måste dessutom kunna bedöma informationens relevans och kunna ta till sig den information som hittas. Man bör kunna handskas med informationen och kunna skriva vetenskaplig text enligt det egna ämnets praxis.
- En diskussion mellan så väl undervisande personal på institutioner och avdelningar som bibliotekspersonal, om hur biblioteket kan stöda de studerandes lärande, kan behövas för att främja de studerandes studieresultat såväl kvantitativt som kvalitativt.

Referat av texten innehållande minst fyra av ovanstående punkter ger fulla 3 poäng.

Totalt kan uppgiften ge max. 10 poäng.

Frågan besvaras på konceptpapper.

NATIONALEKONOMI

Eklund, Klas: *Vår ekonomi, en introduktion till samhällsekonomin*

2. Besvara följande femton frågor genom att ringa in det rätta svarsalternativet. Rätt svar för sant-falskt-frågorna ger *ett (1)* poäng och rätt svar för flervalsfrågorna ger *två (2)* poäng. Fel svar eller inget svar ger *noll (0)* poäng. Totalt kan uppgiften ge *max. 25 poäng*.
- a. Den högsta möjliga produktionen uppnås om producenterna fördelar arbetet mellan sig så att den totala alternativkostnaden minimeras.
- a) **Sant.**
b) Falskt.
- b. Med humankapital avses
- a) den delen av kapitalet som är investerat i sjukvården.
b) den delen av kapitalet som är investerat i konst.
c) den delen av kapitalet som är investerat i utvecklingsländer.
d) **kunskap (det kapital som ligger i människors hjärnor).**
- c. Ceteris paribus är latin och uttrycker ett vanligt antagande inom nationalekonomin och innebär
- a) att allting inom ekonomin förändras.
b) **att man studerar förändringen i en faktor, medan alla andra faktorer antas oförändrade.**
c) detsamma som et cetera.
d) att människans smak är föränderlig.
- d. En hyresreglering innebär att
- a) hyran fastställs till en nivå som ligger under jämviktsnivån.
b) bostadsbrist kan uppkomma.
c) det krävs bostadsförmedling och bostadskö.
d) svarta marknader kan uppkomma.
e) **alla fyra ovanstående alternativen stämmer.**
- e. På en marknad med fullständig konkurrens är varje företag en ”pristagare”, som måste acceptera det pris som ges av marknaden som helhet.
- a) **Sant.**
b) Falskt.

- f. Med marknadsmisslyckanden menas inom nationalekonomin att
- a) den sociala marginalkostnaden inte motsvarar den sociala marginalnyttan.
 - b) det finns externa effekter.
 - c) det finns monopol.
 - d) alla tre ovanstående alternativen stämmer.**
 - e) inget av alternativen a) - c) stämmer.
- g. Den brittiske ekonomen Nicholas Stern kallade i en inflytelserik analys, Sternrapporten 2006, klimathotet för ”det största marknadsmisslyckandet i mänsklighetens historia”.
- a) Sant.**
 - b) Falskt.
- h. Produktionsmöjlighetskurvan har alla följande egenskaper utom (välj ett alternativ)
- a) att den visar avtagande avkastning.
 - b) att den beror på knapphet.
 - c) att den visar alternativkostnaden.
 - d) att den har tilltagande lutning.
 - e) alla fyra ovanstående alternativen.**
- i. Lafferkurvan visar på kort sikt ett positivt samband mellan inflation och arbetslöshet: när arbetslösheten är låg så är inflationen också låg.
- a) Sant
 - b) Falskt**
- j. Den grundläggande beslutsregeln för vinstmaximering är att man ska sälja varor till den mängd där
- a) marginalkostnaden är lika med marginalintäkten.**
 - b) skillnaden mellan marginalintäkten och marginalkostnaden är störst.
 - c) skillnaden mellan fasta styckkostnaden och marginalintäkten är störst.
 - d) totalintäkten är lika med totalkostnaden.
- k. Enligt den keynesianska synen gäller inte följande:
- a) Full sysselsättningsnivån kan ligga högre än jämviktsnivån mellan produktion och användning (nationalinkomst och efterfrågan).
 - b) I depression hör det till den offentliga sektorns (statens) roll att stimulera ekonomin genom expansiv politik.
 - c) I depression hjälper det med att öka penningmängden i ekonomin.**
 - d) Den ökning i efterfrågan som ett visst belopp på den statliga stimulansen leder till i nationalinkomsten är större än detta belopp.

- l. Vilket av följande är inte ett exempel på marknadsformen monopolistisk konkurrens?
- a) Märkeskläder.
 - b) Tvättmedel.
 - c) Kosmetika.
 - d) Lokala restauranger.
 - e) Lokala vattenreningsverk.**
- m. Exempel på externa effekter är
- a) bilars avgaser.
 - b) trängsel.
 - c) grannens biodlare pollinerar dina äppelträd.
 - d) grannes äppelträd består din biodling på pollen.
 - e) alla fyra ovanstående alternativen.**
- n. Tabellen nedan kallas

En tabell från Sverige 2009	
	Mrd kr.
Bruttonationalprodukt	3011
Import av varor och tjänster	<u>1279</u>
Summa tillgång	4280
Privat konsumtion	1455
Offentlig konsumtion	851
Bruttoinvesteringar	521
Lagerinvesteringar	-43
Export av varor och tjänster	<u>1497</u>
Summa användning	4280

- a) försörjningsbalans.**
 - b) handelsbalans.
 - c) betalningsbalans.
 - d) produktionsbalans.
 - e) förädlingsvärdebalans.
- o. Den s.k. likviditetsfällan innebär att inte ens nollränta (eller kanske positiv sådan) räcker för att väcka investeringsoptimismen till liv.
- a) Sant.**
 - b) Falskt.

SOCIOLOGI

De Swaan, Abram: *Mänskliga samhällen*

3. Definiera kortfattat följande begrepp och använd exempel vid behov. Varje begrepp kan ge *max. 2 poäng*. Totalt kan uppgiften ge *max. 12 poäng*.

a. Gemenskap

En gemenskap består av människor som binds samman av ömsesidiga beroenden. (s. 10)

b. Socialisation

Hela den läroprocess där människans unge utvecklas till en kompetent medlem av samhället. (s. 66)

c. Hierarkiskt nätverk

Ett "topptungt" nätverk som består av det minsta antal förbindelser för att förbinda samtliga människor i nätverket. Kallas också träd nätverk p.g.a. dess förgreningar. Hierarkiska nätverk är armén, stora företag eller statsapparaten. (s. 26)

d. Sociolekt

Språkvariant som tillämpas inom en given social miljö, t.ex. inom en social klass eller inom en social grupp, t.ex. ishockeyspelare. (s. 79)

e. Självbekräftande förväntningar

Förväntningar om att något kommer att inträffa som får människor att agera på ett sådant sätt att det som förväntades verkligen inträffar. Exempel: Rykte om brist på smör som får människor att hamstra så att smöret tar slut. (s. 39)

f. Kulturellt kapital

Den kunskap som individer kan förvärva framför allt genom utbildning, men också media, kamrater och familj, och som värderas allt högre i den postindustriella fasen. (s. 51)

4. Vad är en organisation och vad är skillnaderna mellan dess latenta och manifesta funktioner? (max. 6 poäng)

En grundläggande definition är att en organisation är en sammantagning av människor och medel ämnad att fullgöra en bestämd uppgift. Dessutom är en organisation hierarkisk, d.v.s. det finns över- och underordnade. Det finns en arbetsfördelning för att människor ska veta vad de har för uppgifter. Om bl.a. hierarkin och arbetsfördelningen bestäms det ofta i de formella reglerna som ska efterföljas.

Latenta och manifesta funktioner har att göra med organisationens uppgifter. Den manifesta funktion är organisationens synbara funktion, d.v.s. det som organisationen gör för att uppnå sitt mål. T.ex. är ett barnfotbollslags manifesta funktion är att lära barn att spela fotboll. Latent funktion, eller dold funktion, är däremot outtalade och har inte direkt med organisationens mål att göra. Exempel på latent funktioner är t.ex. att hålla barnen borta från gatan, ge föräldrarna egen tid utan barnen och en möjlighet för tränarna att hålla på med någonting de brinner för. (s.122-125)

5. Författaren, Abram de Swaan, skriver om stratifiering i olika samhällsformer. Hur såg stratifieringen ut mellan de två nya klasserna under den industriella perioden och vad heter dessa? Vilka är den nya medelklassens specifika drag? (max. 7 poäng)

Den industriella revolutionen förde med sig två nya sociala klasser, den produktionsmedelsägande borgarklassen och den egendomslösa arbetarklassen (proletariatet). Arbetarklassen arbetade mot lön vid borgarklassens fabriker och gruvor. I klassamhället är äganderätten till produktionsmedlen av den största betydelse med tanke på stratifieringen. Detta till skillnad från tidigare samhällsskick där bördens var viktigast. I klassamhället förekom således social rörlighet i viss mån i båda riktningarna och samhället var inte lika starkt stratifierat som t.ex. ståndssamhället.

Den nya medelklassen lönearbetar precis som arbetarklassen men har genomgått en omfattande utbildning och innehar olika ledar- och expertpositioner vid såväl privata som offentliga organisationer. Denna klass gränsar såväl till arbetarklassen (lägre tjänstemän) som borgarklassen (högre tjänstemän och framför allt direktörer). (s. 57-58)

STATSKUNSKAP och OFFENTLIG FÖRVALTNING

Enström, Christoffer, Hagman, Stefan & Lindholm, Sture: *Samhället*, samt dagsaktualiteter

6. Definiera följande sju begrepp genom att ringa in det rätta svarsalternativet. Rätt svar ger *ett (1)* poäng, fel svar ger *noll (0)* poäng. Totalt kan uppgiften ge *max. 7 poäng*.
- a. Parlamentarism innebär att
 - a) landet har ett folkvalt parlament.
 - b) regeringen är beroende av parlamentets förtroende. (s. 175, 281)**
 - c) parlamentet innehar den högsta makten.
 - d) landet saknar ett presidentämbete.

 - b. Kommunsammanslagningar innebär
 - a) att kommunerna i Finland kommer att drabbas av tvångssammanslagningar.
 - b) att det uppstår samkommuner, med gemensam hälsovård, utbildning och övrig serviceproduktion.
 - c) att de nya kommunerna inte behöver ta ut lika mycket skatt, att de får mera pengar från staten och att man kan minska på personalen.
 - d) ett nya kommuner bildas av flera tidigare kommuner, i förhoppningen om att den nya kommunen skall ha en mer stabil ekonomi. (s. 231)**

 - c. Referendum betyder
 - a) valaktivitet. Ett högt valdeltagande brukar tolkas som att folkets förtroende för det politiska systemet är högt.
 - b) folkomröstning. Genom en rådgivande folkomröstning utreder beslutsfattarna medborgarnas åsikt i någon särskild fråga. (s. 136)**
 - c) maktfördelning. Samma instans skall inte både stifta lag, tolka den och döma.
 - d) regler för hur ett land skall styras. De nedtecknas till exempel i landets grundlag.

 - d. Minoritetsregering betyder att
 - a) regeringen består av endast ett parti.
 - b) regeringen består av endast mindre partier.
 - c) regeringen består av partier som företräder minoriteter.
 - d) en minoritet av riksdagens ledamöter ingår i de partier som sitter i regeringen. (s. 202, 208)**

- e. Ålands självstyrelse innebär
- a) **att ålänningarna har rätt att stifta egna lagar inom vissa områden. (s. 220)**
 - b) att Åland har ett eget folkting.
 - c) att finskspråkiga inte får bosätta sig på Åland.
 - d) att Åland har en representant i Europaparlamentet.
- f. Proposition är
- a) ett initiativ av en riksdagsledamot eller grupp i riksdagen.
 - b) **regeringens lagförslag till riksdagen. (s. 181, 281)**
 - c) regeringens motståndare i riksdagen, d.v.s. de partier som inte sitter i regeringen.
 - d) benämningen på det när regeringens motståndare i riksdagen försöker fälla regeringen.
- g. Partistöd betyder
- a) antalet mandat som ett parti har i riksdagen.
 - b) andelen väljare som röstat på partiet i fråga.
 - c) **statens ekonomiska stöd till politiska partier i riksdagen. (s. 104, 281)**
 - d) partiets medlemsantal.

7. Definiera/förklara kortfattat följande begrepp. Varje begrepp kan ge *max. 3 poäng*. Totalt kan uppgiften ge *max. 18 poäng*.

a. Inkomstöverföring

Den offentliga sektorns överföring av pengar till medborgarna i form av olika bidrag och stöd, exempelvis studiestöd och bostadsbidrag, finansieras genom skatter. (s. 279)

b. Förbundsstat

En federation bestående av flera delstater som har självbestämmanderätt inom vissa områden. Maktfördelningen mellan delstaterna och centralmakten regleras av lagar. (s. 278) Har vanligtvis skapats genom att mindre självstyrande enheter slagit sig samman och inrättat en gemensam statsstyrelse. (s. 161)

c. Populism

Populism definieras som en politisk rörelse som angriper den sociala eliten utan att direkt stöda sig på en egen ideologi. Man vädjar till folket eller till 'det sunda förnuftet' och förespråkar förenklade lösningar på de stora politiska problemen i samhället. (s. 99) Politiker ger enkla lösningar på samhällsfrågor och vädjar till folkligt missnöje. (s. 281)

d. Kommunernas lagstadgade uppgifter

Social- och hälsovård, grundläggande utbildning (förskola - årskurs 9), räddningsväsende, avfallshantering och planering av markanvändningen och miljövård. (s. 229)

e. Trepartsförhandlingar

Förhandlingar om (centraliserad) inkomspolitik mellan arbetsgivarorganisationerna, arbetstagarorganisationerna och staten (regeringen) för att nå en centraliserad inkomspolitik. (s. 148, 283)

f. Rättsstat

Stat där medborgaren har ett omfattande rättsskydd. Rättsstatens viktigaste uppgift är att genom lagstiftning ge medborgarna skydd och trygghet. Alla medborgare och samhällsorgan är skyldiga att följa gällande lagar och förordningar. Motsatsen till en rättsstat är en polisstat, där den enskilda individens rättigheter inte är skyddade mot makthavarens godtycke. (s. 270, 282)

8. Den 19 april 2015 valdes Finlands riksdag. Besvara frågorna nedan som handlar om riksdagsvalet och riksdagen. Rätt svar ger *ett (1)* poäng per delfråga. Totalt kan uppgiften ge *max. 9 poäng*.

a. Vem har rösträtt i riksdagsvalet i Finland?

Svar: **Varje finsk medborgare oavsett boningsort, som senast på valdagen fyller 18 år. (s. 130; www.vaalit.fi)**

b. Hur många ledamöter har Finlands riksdag?

Svar: **200. (s. 177; www.vaalit.fi)**

c. Hur många mandat har Åland i Finlands riksdag?

Svar: **Ett mandat. (s. 132; www.vaalit.fi)**

d. Hur lång är riksdagens mandatperiod?

Svar: **Fyra år. (s. 133, 177; www.vaalit.fi)**

e. Som röstberättigad i riksdagsvalet kan du inte välja mellan alla kandidater i landet. Bland vilka kandidater kan du välja?

Svar: **Bland dem som är uppställda i samma valkrets där du finns antecknad enligt rösträttsregistret. (s. 132; www.vaalit.fi)**

f. Hur många valkretsar är Finland indelat i vid riksdagsval?

Svar: **13. (www.vaalit.fi)**

g. Vilket parti fick största antalet mandat i riksdagsvalet 2015?

Svar: **Centern.**

h. Vilket parti innehade statsministerposten före riksdagsvalet 2015?

Svar: **Samlingspartiet.**

i. Hur många partier är representerade i Finlands nuvarande riksdag?

Svar: **Åtta.**

9. Aktualiteter. Besvara frågorna nedan. Rätt svar ger *ett (1)* poäng per delfråga. Totalt kan uppgiften ge *max. 6 poäng*.

a. I början av 2015 inledde Finland och Sverige utökat samarbete på ett centralt politiskt område. Vilket?

Svar: **Försvarsområdet.**

b. Hösten 2014 valdes representanter i ett val som många inte känner till, trots att ungefär $\frac{3}{4}$ av finländarna hör till denna organisation. Vilket val?

Svar: **Församlingsvalet.**

c. Vem är Finlands nuvarande EU-kommissionär?

Svar: **Jyrki Katainen.**

d. Vilka partier ingick i Finlands regering vid riksdagsvalet 19 april 2015?

Svar: **Samlingspartiet, Finlands socialdemokratiska parti, Svenska folkpartiet i Finland, Kristdemokraterna i Finland. (även förkortningar godkänns)**

e. Diskussionen i Finland kring denna internationella organisation tog ny fart efter oroligheterna i Ukraina som började i november 2013. Vilken organisation?

Svar: **NATO.**

f. Riksdagen beslöt i början av 2015 att inte ratificera en konvention som berör en viss folkgrupp i Finland. Vilken konvention?

Svar: **Konventionen om ursprungsfolk och stamfolk (ILO:s konvention nr 169)**